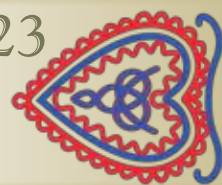

GAZETA²⁰²³

PRZYSIETNICKA

NR 14 ROK XXV

PISMO STOWARZYSZENIA GÓRALI POPRADZKICH W PRZYSIETNICY

„Polonia Minor” dla Przysietnicy

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Andrzej Duda

Warszawa, 24 czerwca 2023 roku

Uczestnicy i Organizatorzy
uroczystych obchodów 750-lecia
wsi Przysietnica w gminie Stary Sącz

Szanowni Przedstawiciele Władz Państwowych!
Ekszelencjo Księżę Biskupie!
Szanowna Pani Sołtys! Szanowni Radni Sołeccy!
Wielebny Księżę Proboszczu!
Szanowni Mieszkańcy Przysietnicy oraz Goście dzisiejszych uroczystości!
Drodzy Państwo!

Najserdeczniej pozdrawiam wszystkich Organizatorów i Uczestników uroczystości z okazji 750-lecia Przysietnicy. Żałuję, że nie dane mi było skorzystać z zaproszenia Komitetu Organizacyjnego Obchodów; że mogę być dzisiaj z Państwem jedynie myślami – tu, po sąsiedzku z bliskim mojemu sercu Starym Sączem. Cieszę się, że ten wyjątkowy, niezwykle szacowny jubileusz ma godną oprawę, bowiem powodów do dumy z pewnością Państwu nie brak.

Niewiele jest miejscowości – nie tylko w Polsce, ale i w Europie – które mogą poszczycić się tak długimi, udokumentowanymi dziejami. Już siedem i pół wieku w dolinie Przysietnickiego Potoku mieszkają i gospodarzą prawi patrioci, ludzie głęboko przywiązani do polskości, strzegący wiary, mowy i obyczaju przodków, dumni, ambitni i zaradni. Nie ma nikogo, kto by znał lepiej i kochał ten przepiękny zakątek naszej Ojczyzny mocniej niż Państwo. Świadczą o tym również dobre zmiany, które się tu dokonały i wciąż dokonują. Wieś prezentuje się coraz okazalej, rozrasta się i modernizuje jej infrastruktura komunalna, poprawia się wyposażenie Ochotniczej Straży Pożarnej. Znakomicie rozwija się też życie kulturalne, o czym świadczy bogaty program jubileuszowych imprez.

Dziękuję Państwu za świadectwa lokalnego i narodowego patriotyzmu; za to, że od pokoleń wnoszą Państwo swój wkład we wszechstronny rozwój Sądeckizny – a jednocześnie pozostają wierni wartościom i tradycjom, którym ta ziemia zawdzięcza zarówno swoją unikalną tożsamość, jak i liczne sukcesy. Niech rozpoczynające się rocznicowe obchody umocnią Państwa dumę z historii i osiągnięć społeczności lokalnej, a także ufność w dobrą przyszłość. Życzę udanych jubileuszowych obchodów oraz wszelkiej pomyślności. Raz jeszcze gorąco wszystkich Państwa pozdrawiam.

Z wyrazami szacunku

750-lecie lokacji Przysietnicy

Rok 2023 to wyjątkowy rok w dziejach Przysietnicy, zapisze się on w naszej historii złotymi zgłoskami. A wszystko za sprawą organizacji wydarzeń 750-lecia lokacji Przysietnicy, organizacją której zajął się komitet specjalnie do tego celu powołany, któremu miałem przyjemność przewodniczyć. Przygotował on kalendarz wydarzeń oraz harmonogramy działań i przystąpił do przygotowań imprezy. Powołany został

również komitet honorowy jubileuszu. Patronat honorowy przyjęli Witold Kozłowski marszałek Małopolski, Jan Tadeusz Duda przewodniczący Sejmiku Małopolskiego i Jacek Lelka burmistrz Starego Sącza. W ramach samego jubileuszu zorganizowaliśmy takie wydarzenia, jak: Sadzenie 750 drzew,

Rajd Nordic Walking, Gala Jubileuszowa 750-lecia, festyn rodzinny, wystawa starych fotografii mieszkańców, odsłonięcie tablicy pamiątkowej jubileuszu 750-lecia lokacji Przysietnicy, nadanie nazw ulic w Przysietnicy. Niewątpliwie największą niespodzianką było wydanie dziejów Przysietnicy, pracy wspólnej mojej i Zofii Golonki, historii od czasów najdawniejszych, do wydania której przygotowania trwały kilka lat. Publikacja poprzedzona była kwerendami w archiwach narodowych, analizą dostępnej literatury, kronik parafialnych, gdzie udało się odnaleźć bardzo dużo informacji. Książka ta jest dopełnieniem organizacji wydarzeń jubileuszowych i niesamowitym przedsięwzięciem dla wzmocnienia tożsamości naszych

mieszkańców. W ramach obchodów naszą miejscowość odwiedzili znamienici goście, tacy jak Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego prof. Piotr Gliński czy przewodniczący Sejmiku Województwa Małopolskiego prof. Jan Tadeusz Duda. Galę Jubileuszową zaszczylicili swoją obecnością posłowie na Sejm Rzeczypospolitej Anna Paluch i Jan Duda, a rangę jubileuszu podniósł również list Pana Prezydenta dr. Andrzeja Dudy od-

czytany przez burmistrza Jacka Lelka podczas Mszy Świętej jubileuszowej, którą koncelebrował biskup ordynariusz diecezji tarnowskiej Andrzej Jeż. Zorganizowanie jubileuszu było możliwe dzięki wspólnemu działaniu środowisk przysietnickich czyli parafii, szkoły, biblioteki, straży, caritasu, koła go-

spodyń i Stowarzyszenia Górali Popradzkich w Przysietnicy. Te wydarzenia były możliwe dzięki wsparciom finansowym Województwa Małopolskiego, Gminy Stary Sącz, Sądeckich Wodociągów, Nadleśnictwa Stary Sącz, Banku Spółdzielczemu w Starym Sączu, radnej Sejmiku Marcie Mordarskiej, radnemu Rady Miejskiej Janowi Tokarczykowi, Jerzemu Sobczakowi i cegietkom zakupionym przez mieszkańców Przysietnicy. Serdecznie dziękuję za pomoc w organizacji jubileuszu 750-lecia Przysietnicy osobom zaangażowanym w pracę Komitetu Organizacyjnego.

Kazimierz Gizicki

12 lutego, niedziela

OSP Przysietnica została włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.

25 maja, czwartek

Rajd Nordic Walking w ramach obchodów 750-lecia Przysietnicy.

17 marca, piątek

Powołanie komitetu organizacyjnego i honorowego obchodów jubileuszu 750-lecia Przysietnicy.

23 marca, czwartek

Spotkanie z historią w przysietnickiej bibliotece.

2 czerwca, piątek

Powstał zespół wokalny Czarni Górale z Przysietnicy. Głównym celem zespołu jest kultywowanie tradycji ludowej i ocalenie od zapomnienia piosenek mocno zakorzenionych w tradycji wsi.

21 kwietnia, piątek

Walne zebranie Stowarzyszenia Górali Popradzkich w Przysietnicy.

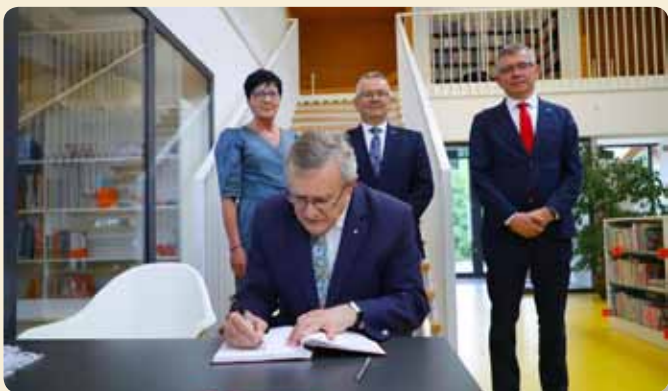

4 maja, czwartek

W lasach Nadleśnictwa Stary Sącz na Cyrli w Przysietnicy odbyło się symboliczne sadzenie 750 drzew w ramach obchodów jubileuszowych 750-lecia Przysietnicy.

23 czerwca, piątek

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego prof. Piotr Gliński odwiedził Przysietnicę w przeddzień obchodów jubileuszu 750-lecia lokacji Przysietnicy. – *Biblioteki pełnią w tej chwili funkcję domów kultury i w małych miejscowościach są szalenie cennymi instytucjami. To jest coś więcej niż biblioteka – to nowoczesna i przestronna przestrzeń pełniąca funkcję centrum życia kulturalnego* – powiedział prof. Piotr Gliński o przysietnickiej bibliotece.

► 24 czerwca, sobota

Obchody jubileuszu 750-lecia Przysietnicy. Złoty Krzyż Małopolski otrzymał ks. prałat Jan Wąchała.

24 lipca, poniedziałek

Brązowy Krzyż Zasługi nadany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudę za działalność publiczną, społeczną i samorządową odebrał wiceburmistrz Kazimierz Gizicki.

24 lipca, poniedziałek

Odznaczenie dla Władysława Gucwy. Medal św. Kingi za zasługi dla Gminy Stary Sącz.

30 lipca, niedziela

Wycieczka do Szczawnicy, a w jej ramach spływ Dunajcem i zwiedzanie Muzeum Czerwony Klasztor. Muzeum w średniowiecznym klasztorze, gdzie są zachowane oryginalne wnętrza ukazujące jego historię i mieszkańców.

3 września, niedziela

Odbyło się zebranie mieszkańców wsi Przysietnica.

28 września, czwartek

Nadanie nazw ulic w Przysietnicy.

18 października, środa

Ruszyła budowa mostu na drodze powiatowej poniżej szkoły. Wartość inwestycji, współfinansowanej z programu Polski Ład, to 3 948 000 zł.

Związek Harcerstwa Polskiego w Przysietnicy

W 1919 roku na pierwszej kolonii żeńskiej drużyny harcerskiej im. Królowej Jadwigi w Nowym Sączu, odbywającej się w Przysietnicy, a prowadzonej przez dh Marię Bugajską, powstał hymn – modlitwa harcerska napisana przez Stanisława Bugajskiego.

**„O, Panie Boże, Ojczyzna,
w opiece swej nas miej.
Harcerskich serc ty drgnienia znasz,
nam pomoc zawsze chciej.**

**Wszak Ciebie i Ojczyznę
miłując, chcemy żyć.
Harcerskim prawom w życia dniach
wiernymi zawsze być.”**

Obóz – kolonia trwał od 6 lipca do 3 sierpnia (Jednionówka 1913–1933 „Żeński Hufiec Harcerski w Nowym Sączu”). Modlitwa harcerska Stanisława Bugajskiego jest wciąż aktualna, w ostatnich latach została z powrotem włączona do ceremoniału harcerskiego i jest śpiewana na zakończenie zbiórek i na wszystkich uroczystościach harcerskich. Te wzruszające i przejmujące słowa są jeszcze bardziej aktualne dziś, w dobie coraz wyraźniejszego niż sto lat temu zaniku tradycyjnych wartości.

Harcerstwo. Kto z nas, ze starszego, no i dzisiejszego pokolenia nie zetknął się z tą młodzieżową organizacją? *Organizacja, która poprzez idealnie pomyślane wychowanie fizyczne, przez życie według Prawa i Przyrzeczenia Harcerskiego, dawała zdrowie fizyczne, piękne charaktery i zaradność życiową. Kształtowała typ człowieka, któremu bliskie były zagadnienia narodowe, społecznie związane z nimi czyny. Zachęcała młodzież, by brała w nich chętny i bezinteresowny udział. Miała swój udział w krzewieniu braterstwa ludzkiego... Sama nazwa prowokuje do przeniesienia się do leśnych wędrowek, obozów, ćwiczeń terenowych, złotych iskier wiatr, rozśpiewanego grona przyjaciół, do serdecznych z nimi rozmów, młodzieńczych marzeń.* (Bronisława Szczepaniec, „Harcerstwo sądeckie w służbie Ojczyzny”, Rocznik Sądecki t. XIV).

W źródłach dotyczących Przysietnicy nie natrafiłam na informacje o założeniu harcerstwa w tamtych czasach w szkole, nie ma również o tym wzmianki w „Kronice szkolnej” pisanej przez J. Danielskiego. Jednak dwudziestośmiodniowa kolonia zapewne nie pozostała bez echa wśród mieszkańców, szczególnie młodych kawalerów. Nie wiemy, w którym miejscu usytuowany był obóz. W latach sześćdziesiątych harcerstwo już pręży się w naszej szkole. Drużynę Harcerską im. Tadeusza Kościuszki prowadził nauczyciel Józef Mikulec aż do przejścia na emeryturę. Z tamtych lat zachowała się kronika spisywana przez działaczy harcerskich. Ze wzruszeniem można spoglądać na pożółkłe karty zeszytu, zapiski i przede wszystkim zdjęcia nastolatków, dzisiaj ponad sześćdziesięcioletnich seniorów. Kronika ukazuje działalność harcerstwa, tę podniosłą, ale też zabawową, przebrzmiewającą w niej młodzieńcza radość, marzenia, połączenie wspólnie spędzonych lat. Po odejściu pana Józefa Mikulca opiekę nad Drużyną Harcerską im. Tadeusza Kościuszki objęła pani Krystyna Gwiżdż-Kożuch.

Trzeba tutaj również nadmienić, że w młodszych klasach grupę Zuchów prowadziły panie z nauczania początkowego. Już w latach sześćdziesiątych bardzo dbano o umundurowanie drużyny. Harcerze działali nie tylko w czasie roku szkolnego, ale również w czasie wakacji i ferii zimowych, prowadzone były Nieobozowe Akcje Letnie i Zimowe. Cieszyły się one dużą popularnością wśród harcerzy, można bowiem było zdobyć cenne, rzeczowe nagrody czy wyjechać na wycieczkę. Będąc harcerką prowadziłam Nieobozową Akcję Letnią i doskonale pamiętam, jak cieszyłam się z nagrody – chociaż zestaw narzędzi do majsterkowania bardziej przydał się moim braciom.

Zmiany nastąpiły znowu po odejściu pani Kożuch na emeryturę, w tym samym czasie rozwiązany został Starosądecki Hufiec. Nie ukrywam, że trudno było znaleźć w szkole opiekuna do prowadzenia harcerstwa. Tego zadania podjęła się pani Małgorzata Jarzab, która z ogromną pasją prowadzi harcerstwo do dzisiaj. Drużynowa Małgosia w 2010 roku rozpoczęła szkolenia przygotowujące do prowadzenia drużyny, a w szkole działalność do reaktywowania harcerstwa. Rozkaz L.1/2010 brzmiał: *Decyzją Drużynowej Małgorzaty Jarzab 20-stu zuchów złożyło obietnicę zuchową i 21 harcerzy po spełnieniu wymogów formalnych złożyło przyrzeczenie harcerskie. Uroczystość odbyła się w szkole na sali gimnastycznej. Rota przyrzeczenia: „Na mój honor, z łaską Bożą, przyrzekam: całym życiem służyć Bogu, Kościołowi, mojej Ojczyźnie i Europie, nieść w każdej potrzebie pomoc bliźnim i przestrzegać Prawa Harcerskiego.* 31.12.2010 roku rozkazem komendanta Hufca w Nowym Sączu Roberta Kubiczka utworzono I Nowosądecką Drużynę Wielopoziomową Orion, której Drużynową została pani Małgorzata Jarzab. Działalność drużyny na trwale wpisała się nie tylko w pejzaż szkoły, ale także i Przysietnicy. Jest bardzo widoczna i znacząca co jest niewątpliwie zasługą drużynowych – obecnej pani Barbary Stelmach i pani Małgorzaty Jarzab, a także wspaniałych harcerzy, zuchów oraz rodziców, którzy sami niejednokrotnie w młodości byli harcerzami. (ZG)

Źródło: „Kronika harcerska”, „Księga pamiątkowa”, informacje od M. Jarzab, Bronisława Szczepaniec, „Harcerstwo sądeckie w służbie Ojczyzny”, „Rocznik Sądecki” t. XIV.

Dzwony parafialne

**Dzwony i ich dźwięk są nierozdzielalną częścią krajo-
brazu naszej wioski. Od zarania dziejów dzieliły nasze
smutki i radości. Naturalnym jest ich bicie wzywające
na nabożeństwa, na Anioł Pański, oraz na inne waż-
ne okoliczności. W Przysietnicy dzwony biją od 1982
roku. Obecność i dźwięk tego elementu kościoła dla
wielu jest tak oczywisty, że warto spojrzeć na histo-
rię dzwonów.**

W październiku 1982 roku rozpoczęły się prace związane z budową nowej dzwonnicy na placu przy kaplicy. Budowę prowadził Stanisław Marduła z Moszczenicy. Wykonano fundamenty i konstrukcję metalową składającą się z czterech wysokich filarów. Dzwony wykonywane były w Odlewni Dzwonów Waleria Felczyńska i syn Janusz w Przemyślu. Ogólna waga trzech dzwonów z zawieszeniem wynosiła 1 800 kg. W kronice parafialnej znajduje się taki zapis – wspomnienie Ks. Lisowskiego o dzwonach:

Dnia 22 XII 1982 roku rano o godz. 6 wyjechaliśmy ciężarowym samochodem do Przemyśla aby przywieźć trzy nowe dzwony i sygnaturkę. Czwarty dzwon bez zawieszenia 40 kg. To była wspaniała sprawa, ich głos, to była wielka radość i w duszy śpiewano „Te Deum Laudamus”. W Przemyślu p. W. Felczyńska podała mi następujący zapis o dzwonach:

1. Dzwon „Maryja” – waga 725 kg, ton G,
2. Dzwon „Św. Jan Chrzciciel” – waga 457 kg, ton B,
3. Dzwon „Jan Paweł II” – waga 220 kg, ton D,
4. Dzwon – sygnaturka – waga 40 kg.

Napisy na dzwonach ustalono na spotkaniu z Radą Parafialną w Przysietnicy, ale w licznych miejscach zmienione w Przemyślu ze względów technicznych.

I. Dzwon „Maryja”

*Ludu Maryi wznies serce do Boga, zmów Anioł Pański
Za pontyfikatu Papieża Jana Pawła II, J. E. Prymasa Polski Arc. Józefa
Glempa, J. E. Bp Ord. Diec. Tarnów Jerzego Ablewicza, Dziek. Ks. Lu-
dwika Siwadły, Ks. Proboszcza Z. Lisowskiego Maryja Królowa Polski
Matka Kościoła*

Przysietnica A. D. 1982

II. Dzwon „Św. Jan Chrzciciel”

*Przygotujcie drogę Panu
Jemu prostujcie ścieżki
Imię moje Jan Chrzciciel
Wyrażają wdzięczność: Ks. J. Maziarzowi, Ks. F. Widłowi, fundatorom
M. J. Stawiarskim, A. Król, Ochotniczej Straży Pożarnej
Parafianie Przysietnicy A. D. 1982*

III. Dzwon „Jan Paweł II”

*Niech zstąpi Duch Twój i odnowi oblicze tej ziemi
Dzwon ten ufundowali z okazji erygowania parafii w 1981 roku para-
fianie Przysietnicy*

Przysietnica A. D. 1982

Ponieważ był stan wojenny, dlatego należało uzyskać pozwole-
nie z Urzędu Miasta w Starym Sączu na przewóz dzwonów
do parafii. Pierwszy raz w historii Przysietnicy dzwony te za-
brzmiały 24 grudnia 1982 roku o godz. 23³⁰, w wigilię Bożego
Narodzenia, przed pasterką. We wrześniu 1992 roku przeniesio-
no dzwony do nowego Kościoła ze starego placu wokół kaplicy.
Umieszczone zostały na wieży kościelnej. (ZG)

Napad rabunkowy podstarościgo czorsztyńskiego na juhasów

**Ta historia nie z baśni wyjęta,
lecz wydarzyła się naprawdę.
Na początku XVII wieku źródła
akta sądowe opisują zdarzenie,
które miało miejsce na pola-
nach w lasach przysietnickich,
a dotyczyło napadu rabunkowe-
go dokonanego przez podstaro-
ścigo czorsztyńskiego Hieroni-
ma Stradomskiego na juhasów,
poddanych Andrzeja Boboli, sta-
rosty pilźnieńskiego, dzierżaw-
cy dóbr królewskich Barcic.**

W „Acta castr. cap. Sand. relat. CIX” z roku 1693 jest opisany spór pomiędzy nim, a pokrzywdzonym Jerzym Szamotą: *Przeciwko niemu świadczył się w grodzie sądeckim Jerzy Szamota, urzędnik i sługa Andrzeja*

*Boboli, starosty pilźnieńskiego, dóbr kró-
lewskich Barcic dzierżawcy, imieniem
tego to pana swego, że Stradomski 18
czerwca (w środę przed świętem Naro-
dzenia Św. Jana Chrzciciela) 1603 roku
najechawszy gwałtownie z gromadą lu-
dzi z włości starostwa czorsztyńskiego,
których było do pięci set człowiekia,
na sałasze poddanych na wsi Przysietnicy
do Barcic należącej, na miejscu na gó-
rze Skalka rzeczonej i na drugim miej-
scu, na górze Koniecznej będące, w któ-
rych sałaszach ci poddani dla dobytów
swych mieszkali, gdzie tento Hieronim
Stradomski rzeczy, które tam w nich mie-
li, sery i insze nabiął pobrał i niektó-
rych poranił, gwałtownie ich mając i od
miejsca do miejsca, gdzie chciał wodząc.
Między rzeczami zabranemi wymieniono
sery wałaskie, siekiery, czapki, magierki,*

pasy z nożami.

Historia ta do-
wodzi, że miesz-
kańcy górskich,
przygranicznych
wsi, będących
wsiami króle-
wskimi tworzące
zespoły w daw-
nych wiekach
powołane do
obrony granic
musiały się oba-
wiać nie tylko
zewnątrznych
wrogów. (ZG)

Źródło: („Acta castr. cap. Sand. Relat. CIX”, 1693), dziękuję Agnieszce Wąso-
wicz za przekazanie informacji.

Święto Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny – przysietnickie historie

Najbardziej znanym zwyczajem związanym ze świętem Wniebowzięcia NMP jest święcenie tego dnia ziół i kwiatów, z którymi wierni przychodzą do kościoła. Poświęcone rośliny należy zabrać do domu i zasuszyć. Według wierzeń mają one przynieść domowi błogostawieństwo i chronić od chorób.

Dlatego też święto Wniebowzięcia NMP jest nazywane świętem Matki Boskiej Zielnej. W Polsce ta uroczystość maryjna wiązała się z zakończeniem zbioru plonów, toteż mówiono, że „na Wniebowzięcie zakończone żęćcie”. Stało się więc zwyczajem święcenie płodów rolnych, przede wszystkim tego, co rosło na własnych polach i w przydomowych ogródkach. Owa „dożynkowa wiązanka” musiała zawierać kłosa pszenicy, żyta, jęczmienia i owsa. Obowiązkowe były też len i groch, bób i marchew z natką, gałązka z gruszką lub jabłko, makówka i orzechy. Ale razem z wiązanką święciło się także różne zioła lecznicze i kwiaty.

W Przysietnicy tradycje te kultywowane były od wieków. Przywiązywano do nich szczególną wagę; nie było domu, który by nie wziął udziału w tym święcie. Całe procesje mieszkańców udawały się do barcickiego Kościoła, który był wówczas naszą parafią. Najważniejsza była uroczysta suma, podczas której odbywała się procesja wokół świątyni, w której wierni prezentowali swoje dożynkowe bukiety. Najokazalszym elementem procesji były wieńce dożynkowe wykonane przez poszczególne miejscowości należące do parafii. To było wielkie odpustowe święto parafialne, na które czekało się cały rok. Czekały zwłaszcza dzieci, dla których nie lada atrakcją były zakupy na licznie zgromadzonych kramach, w których roiło się od odpustowych cukierków, innych cudenków, lodów na patykach czy ogórków kiszonych z beczki, o których smaku jeszcze dzisiaj opowiada niejedna starsza osoba.

W naszej młodej przysietnickiej parafii nie zagościł na szeroką skalę zwyczaj takiego świętowania, pozostało ono w „starej” barcickiej parafii, chociaż wielu z nas w dalszym ciągu uczestniczy w uroczystej sumie i procesji. 15 sierpnia co roku wielu Przysietniczan przynosi do poświęcenia bukiety do kościoła, lecz coraz mniej w nich kłosów zboża.

W ostatnich latach mogliśmy podziwiać też pojedyncze wieńce przyniesione przed ołtarz.

W 2016 r. członkowie Stowarzyszenia Górali Popradzkich w Przysietnicy wykonali wieńec dożynkowy przedstawiający patronkę Starego Sącza – św. Kingę. Mężczyźni wykonali podest i konstrukcję, natomiast wykonaniem figury Kingi i jej ubraniem z nasion zajęły się kobiety.

W 2017 r. wieńec dożynkowy wykonany przez panie ze Stowarzyszenia przedstawiał kielich z hostią. Wykonany bardzo misternie z czterech gatunków zboża. Tu również mężczyźni wykonali metalową konstrukcję i drewniany podest, strojeniem wieńca zajęły się kobiety.

W 2018 i 2019 roku wieńce dożynkowe wykonały Bogumiła Ogorzały i Iwona Ogorzały z pomocą swoich mężów. W 2018 r. wieńec miał formę łodzi na żaglu, której umieszczono scenę chrztu Jezusa z ołtarza głównego kościoła parafialnego w Przysietnicy. Wieńec z 2019 r. to koszyk z darami: chleb, miód, owoce, wędlina, masło, ser. Członkinie Stowarzyszenia 4 września 2019 r. reprezentowały naszą gminę na dożynkach małopolskich w Miechowie, a podczas konsekracji kościoła w 2019 przekazano dożynkowe dzieło jako dar ofiarny podczas uroczystej mszy św.

Na przestrzeni tych lat te piękne wieńce wykonywali: Agnieszka Olszowska, Lucyna Doruła, Danuta Kaletka, Kazimiera Paduła, Małgorzata Paduła, Jolanta Garwoł, Iwona Ogorzały, Bogumiła Ogorzały, Bogdan Ogorzały i Jerzy Ogorzały.

W dawnych zwyczajach gospodarz, ścinając ostatnią kiść zboża (tzw. dożęćcie ostatnich kłosów zboża – stąd nazwa „dożynki”), żegnał pole znakiem krzyża i wracał do domu z wianuszkiem z ostatnich kłosów zboża, uroczysto obwieszając tym samym koniec zbiorów. Z czasem wianuszek, nazywany plonem, zmienił się w wieńec przyozdobiony kwiatami i owocami.

Obyczaj ten miał symbolizować ciągłość wegetacji i urodzaju. Wieńec był przyjmowany z szacunkiem i wnoszony do domu. Wieńce poświęcano w kościołach, ale też z biegiem czasu, na wzór dawnych dworskich zwyczajów żniwnych, narodziły się świeckie tradycje dożynek, na których prezentowano najpiękniejsze wieńce (ZG).

Odznaczeni przysietniczanie

24 lipca 2023 roku podczas ostatniej uroczystej Sesji Rady Miejskiej, która odbyła się w Kinie Sokół, wręczono Krzyże Zasługi oraz Honorowe Odznaki Starego Sącza.

Brązowy Krzyż Zasługi nadany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudę za działalność publiczną, społeczną i samorządową, został wręczony wiceburmistrzowi Kazimierzowi Gizickiemu.

- Honorowe Odznaki Starego Sącza - mają służyć docenieniu tych osób, które zasłużyły się dla Miasta i Gminy - wspólny mianownik Wyróżnionych to miłość i pasja do Starego Sącza. Każdy zrobił coś szczególnego, ważnego i zostawił w Starym Sączu swoje serce - mówi burmistrz Jacek Lelek.

Honorową Odznakę Starego Sącza w tym roku otrzymał Władysław Gucwa. Od wielu lat zaangażowany w prace na rzecz rozwoju Przysietnicy. W latach dziewięćdziesiątych pełnił funkcję skarbnika w Społecznym Komitecie Budowy Gazociągu w Przysietnicy, sumiennie współpracował z mieszkańcami w uzyskiwaniu od poszczególnych właścicieli pisemnych zgód na przebieg

gazociągu przez ich posesję, przyjmował od nich także za pokwitowaniem pieniądze na ten cel, które wpłacał na konto budowy gazociągu do Banku Spółdzielczego w Starym Sączu. W następnych latach pełnił również funkcję skarbnika w Społecznym Komitecie Telefonizacji, w którym wykonywał podobne prace, także bezinteresownie. Był bardzo aktywny jeśli chodzi o dzieło budowy kościoła parafialnego, działając wówczas w Radzie Ekonomicznej. Współpracował z samorządem wiejskim, był członkiem Rady Rodziców w Szkole Podstawowej w Przysietnicy. Po przejściu na emeryturę w 2023 roku prowadzi z młodzieżą Szkoły Podstawowej w Przysietnicy cotygodniowe popołudniowe zajęcia gry w szachy w bibliotece, organizator turniejów szachowych. Zawsze popiera inicjatywy dla budowy wspólnego dobra Przysietnicy. (ZG)

Strażacy z OSP Przysietnica odnowili 100-letnią pompę

Ochotnicza Straż Pożarna w Przysietnicy została założona w 1936 roku. Już w 1940 roku w czasach okupacji hitlerowskiej, udało się pozyskać pompę przenośną. W latach powojennych straż wzbogaciła się o pompę na wozie, a w następnych latach o motopompę napędzaną silnikiem spalinowym. Wobec tego dotychczasowa pompa popadła w zapomnienie i przestała być używana. Pomysł jej reaktywacji zrodził się początkiem 2023 roku i był związany z przypadającym właśnie jubileuszem 750-lecia lokacji miejscowości Przysietnica.

Częściowo niekompletna pompa znajdowała się za budynkiem remizy. Elementy metalowe były mocno skorodowane, gumy sparciałe a stolarka niemal doszczętnie zgniła. – *Jako jednostka z blisko 90 letnią historią postanowiliśmy przeznaczyć środki na odnowienie tego zabytku* – podkreśla prezes jednostki Marek Padula. – *Po cichu liczyliśmy że uda się ją także na nowo uruchomić. Na szczęście trójka naszych druhów podjęła się tego zadania* – dodaje. Wspomniani druhowie to Mateusz Borzęcki, Stefan Tokarczyk oraz Adam Tokarczyk, którzy wspomagani przez innych strażaków pieczołowicie przez okres 6 miesięcy pracowali nad eksponatem. Udało się na nowo wykonać stolarkę drewnianą z zachowaniem autentycznych okuć, które, podobnie jak pozostałe elementy, zostały dokładnie wyczyszczone, a następnie ponownie pomalowane. Największym wyzwaniem było

uzupełnienie brakujących elementów pompy i właściwe ich ustawienie.

Jednocześnie strażacy starali się poznać historię tej pompy. Jak przekazał naczelnik jednostki Łukasz Tokarczyk – *Pompa przenośna, a tak naprawkę sikawka jednocylindrowa „Tryumf”, trafiła do naszej jednostki w 1940 roku. Była jednak używana wcześniej.*

Druhowie ustalili, że produkowana była przez Fabrykę Narzędzi Pożarniczych „Strażak” w Warszawie według projektu inżyniera Józefa Tuliszkowskiego zgodnie z dwoma patentami. Ciężko jednoznacznie wskazać rok produkcji, gdyż zachowało się ich stunkowo niewiele, a znane egzemplarze różnią się od siebie. Najbardziej prawdopodobny jest jednak rok 1923, jako że w tym roku zarejestrowany został jej patent. Na uwagę zasługuje fakt, że o ile w muzeach i prywatnych zbiorach znajduje się kilka zachowanych

egzemplarzy, o tyle wózek do jej transportu wydaje się być unikatem.

Całość prac pozwoliła na jej uruchomienie w połowie września 2023 roku. Okazało się że jest w stanie dość efektywnie podawać wodę i osiągać przy tym ciśnienie pozwalające uzyskać strumień na długość około 25 metrów. Relacja z pokazu dostępna jest w mediach społecznościowych jednostki. Strażacy deklarują, że podczas różnego typu wydarzeń będą chcieli zaprezentować ją szerszej grupie oglądających. Prezentacja odbyła się 19 września w budynku remizy z udziałem zaproszonych gości: pośła RP Patryka Wichra, burmistrza Starogo Sącza Jacka Lelka, zastępcy burmistrza Kazimierza Gizickiego, radnych Gminnych oraz pani Sołtys. Bez wątplenia jest to spory kawałek historii, w której OSP Przysietnica ma swój udział. (ŁT)

Święto 750-lecia lokacji

W sobotę, 24 czerwca rozpoczęły się obchody 750. rocznicy lokacji Przysietnicy i 50-lecia duszpa-sterstwa, które zaowocowało utworzeniem samodzielnej parafii w Przysietnicy w 1981 roku. Uro- czystości rozpoczęła uroczysta suma odpustowa w parafii św. Jana Chrzciciela. Przewodniczył jej i homilię wygłosił bp Andrzej Jeż.

Podczas uroczystej gali, która rozpoczęła się o godzinie 18⁰⁰ tuż obok przysietnickiej biblioteki, poseł na sejm RP Jan Duda w imieniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Piotra Glińskiego wręczył wiceburmistrzowi Kazimierzowi Gizickiemu medal „Zasłużony dla Kultury Narodowej” za wspieranie i animowanie lokalnych działań kulturalnych. Zgromadzeni mieszkańcy wysłuchali koncertu Orkiestry Dętej im. Tadeusza Moryto z Łącka, na którym gościnnie wystąpili soliści Anna i Romuald Spychalscy, a także obejrzeli widowisko artystyczne „Przysietnickie Sobótki” w reżyserii Tomasza Antoniego Żaka i w wykonaniu Zespołu Regionalnego „Bystro Kicora” z Przysietnicy pod

kierownictwem Moniki Florek. Galę prowadziła Monika Rębilas oraz Kazimierz Gizicki.

Natomiast niedziela upłynęła pod znakiem festynu rodzinnego, który przyciągnął tłumy mieszkańców. Poprowadziła go Jolanta Łabuda – prezes Stowarzyszenia Górali Popradzkich. Dużym zainteresowaniem, zwłaszcza wśród młodszych uczestników, cieszyła się loteria, na której można było wygrać żywe baranki. Wystąpili: Zespół Regionalny „Starosądeczanie”, sądecki chór Pasjonata, Zespół Regionalny „Mszalniczanie”, zespół wokalny „Czarni Górale” oraz Zespół Regionalny „Bystro Kicora”. Gwiazdą wieczoru był Mateusz Mijał z zespołem, który porwał wszystkich do tańca. (red)

FOT. WOJCIECH WALISZEWSKI

„Polonia Minor” dla Przysietnicy

24 czerwca 2023 roku uroczysta msza św. odpustowa, której przewodniczył i podczas której wygłosił homilię jego ekscelencja ks. biskup ordynariusz diecezji tarnowskiej Andrzej Jeż rozpoczęła uroczystości obchodów 750- lecia Przysietnicy.

W tym dniu świętujemy także imieniny naszego ks. Prałata Jana Wąchały, który podczas uroczystości został odznaczony Odznaką Honorową Województwa Małopolskiego Złotym Krzyżem Zasługi. Odznakę wręczyli Przewodniczący Sejmiku Województwa Małopolskiego prof. Jan Tadeusz Duda i Marta Mordarska, radna Sejmiku Województwa Małopolskiego. Przysietnica została także odznaczona Złotym Medalem „Polonia Minor”, przekazany na ręce wiceburmistrza Kazimierza Gizickiego i pani sołtys Bożeny Ogorzały.

Nagroda „Polonia Minor” jest przyznawana przez samorząd województwa małopolskiego za szczególne osiągnięcia w dziedzinie rozpowszechniania i popularyzacji idei samorządności oraz za działalność na rzecz Małopolski.

Podczas uroczystości burmistrz Starego Sącza Jacek Lelek, jako członek Rady ds. Samorządu Terytorialnego przy Prezydencie Rzeczypospolitej Polskiej, odczytał list gratulacyjny Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej pana Andrzeja Dudy skierowany do mieszkańców Przysietnicy w dniu obchodów 750-lecia lokacji (tekst listu zamieszczamy na stronie 2). Była to niezwykle uroczysta msza święta, która zgromadziła wielu gości i mieszkańców naszej miejscowości. (ZG, KG)-

Skład Komitetu Honorowego Obchodów 750-lecia Przysietnicy

Witold Kozłowski, Jan Tadeusz Duda, Jacek Lelek, Paweł Szczygieł, Patryk Wicher, Wiktor Durlak, Marta Mordarska, Andrzej Stawiarski, Władysław Gucwa, Kazimierz Nakielski, Kazimierz Ptaśnik, Ryszard Niejadlik, Monika Jackowicz-Nowak, ks. Jan Wąchała, ks. Adam Kardys, Rafał Tokarz, Marian Radomski, Władysław Radomski, Arkadiusz Krok, Marek Kroczek, Aleksander Łukasik, Anna Golonka, Monika Florek, Monika Rebilas, Marta Sowa, Cecylia Tudaj, Małgorzata Jarząb, Barbara Stelmach, Wojciech Knapik, Alina Citak.

Komitet Organizacyjny

Kazimierz Gizicki (przewodniczący Komitetu Organizacyjnego), Bożena Ogorzały, Jolanta Łabuda, Zofia Golonka, Jan Tokarczyk, Jerzy Sobczak, Marek Paduła, Bogdan Ogorzały, Józef Majerski, Jan Borzęcki, Lucyna Doruła, Danuta Kaletka, Bogumiła Ogorzały, Iwona Ogorzały, Edward Stawiarski, Jadwiga Mikulec, Bogumiła Radomska, Stanisław Gizicki, Wacław Majerski, Kazimierz Doruła, Łukasz Tokarczyk, Agnieszka Olszowska, Tadeusz Doruła, Mariusz Radomski, Wioletta Orłowska, Anna Majewska.

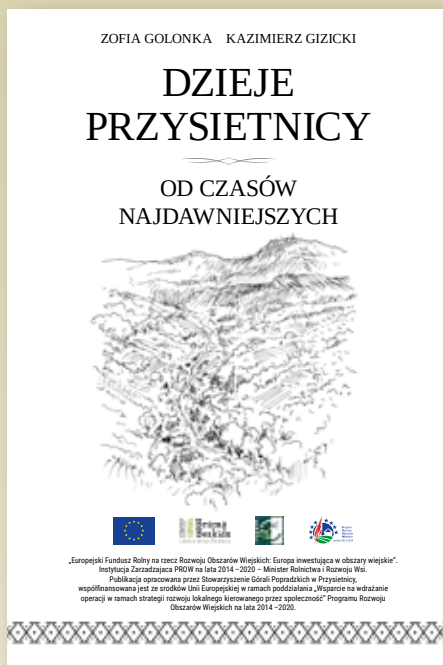
750 drzew na 750 lat Przysietnicy

Na początku maja w lasach Nadleśnictwa Stary Sącz, na Cyrli w Przysietnicy odbyło się symboliczne sadzenie 750 drzew w ramach obchodów jubileuszowych 750-lecia Przysietnicy. Tak upamiętniono początki istnienia naszej miejscowości. Tu, gdzie 750 lat temu były tylko lasy, dziś jest dom w którym żyjemy. W akcji wzięli udział poseł na Sejm RP Patryk Wicher, burmistrz Starego Sącza Jacek Lelek, wójt Łącka Jan Dziedzina, sekretarz gminy Daniel Śmierciak, ks. Jan Wąchała, dyrektor MZGK Ryszard Niejadlik, nadleśniczy Rafał Tokarz, radni Rady Miejskiej Jan Tokarczyk i Jerzy Sobczak, sołtys Bożena Ogorzały, wicedyrektor szkoły w Przysietnicy Anna Golonka, drhowie z jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w Przysietnicy na czele z prezesem Markiem Padulą i naczelnikiem Łukaszem Tokarczykiem oraz Małgorzata Jarząb, opiekunka harcerzy z Przysietnicy. Uroczystość otworzył ks. Jan modlitwą. Natomiast o podniebienie zadbały zawsze niezawodne Panie ze Stowarzyszenia Górali Popradzkich z Przysietnicy. (KG)

„Dzieje Przysietnicy”

Początkiem czerwca z okazji Jubileuszu 750-lecia Przysietnicy została opracowana książka, „Dzieje Przysietnicy” autorstwa Zofii Golonki i Kazimierza Gizickiego. Publikacja, wydana przez Stowarzyszenie Górali Popradzkich w Przysietnicy, współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020. Zadanie „Zachowanie dziedzictwa lokalnej społeczności poprzez wydanie historii wsi Przysietnica” zrealizowano w ramach projektu grantowego „Ocalić od zapomnienia – zachowanie tożsamości regionalnej i lokalnych tradycji obszaru LSR Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Brama Beskidu.

„Dzieje Przysietnicy” to interesująca podróż przez siedem i pół stulecia dziejów miejscowości – od samych jej początków w XIII wieku, aż po czasy zupełnie niedawne. Autorzy rozpoczynają swoje rozważania od niepewnych kwestii genezy wsi oraz jej nazwy, lokacji na prawie niemieckim, a także krótkich, lecz ważnych związków z klasztorem starosądeckim, których ślad stanowi legenda o księżnej Kindze, jej lipowej laseczce i Przysietnickim Potoku. Następnie przechodzą do lepiej oświetlonych przez źródła czasów przynależności Przysietnicy do zamku ryterskiego i tenuty barcickiej oraz do kolejnych etapów w dziejach historycznej osady rozłożonej pośród beskidzkich wzgórz, nad Przysietnickim Potokiem. Na szczególną uwagę zasługują tu uzyskane z królewskich lustracji dokładne informacje o zmianach liczby i struktury ludności w okresie 1563–1765, wiele mówiące o kolejach losu dotykających ludzi w okresach

tak pomyślności, jak i trudów – pokoju i rozwoju gospodarczego, a następnie wojen i kryzysu czasów I Rzeczypospolitej. Przeczytamy w tej części książki o tzw. kotczym zamku, który miał niegdyś istnieć w Przysietnicy, o tutejszych karczmach i ich – niekoniecznie korzystnym – wpływie na życie mieszkańców wsi, a także o ważnych dla miejscowości młynach, których kilka na przestrzeni wieków działało w Przysietnicy, zaś liczne mniejsze powstały tu w XX w. i – co w istocie poruszające – dziś już śladu po nich niemalże nie ma. Dowiemy się o wojskowym wybraniectwie, które istniało we wsi; autorom udało się ustalić nazwiska kolejnych osadzonych w Przysietnicy przez królów wybranców – posiadaczy roli wybranieckich. Zaskoczy nas może informacja o mających miejsce w dzierżawie barcickiej w połowie XVIII w. buntach chłopskich, w których udział brali i przysietniccy chłopci, niesprawiedliwie w ich przekonaniu traktowani przez dzierżawców starostwa. Opisane następnie czasy zaborów to okres wielkich zmian w położeniu ludności chłopskiej Galicji – od prawdziwej nędzy u schyłku XVIII w. poprzez okres uwłaszczenia i problemy z nim związane, jak zwiększenie powinności wobec państwa czy słynne spory o serwituty po znaczący wreszcie wzrost pozycji społecznej i uaktywnienie chłopów na scenie politycznej pod koniec XIX stulecia. Autorzy przedstawiają wszystkie te przemiany w lokalnej przysietnickiej skali. Dostyc już licznie zachowane XIX-wieczne dokumenty pozwoliły im ustalić sporo szczegółów z życia Przysietnicy w dobie galicyjskiej, takich jak nazwiska gospodarzy i obszary ich gruntów, powinności chłopskie, opisy zabudowań, wreszcie najstarszy herb wsi, używany po utworzeniu gminy jednowioskowej w 1866 r. Ciekawym epizodem z tego okresu jest przybycie

w 1877 r. górali z Poronina i zakupienie przez nich Sołtysówki; w „Dziejach Przysietnicy” szczegółowo na ten temat przeczytamy. XX stulecie to znów więcej źródeł oraz nowe ich rodzaje, takie jak przytaczane przez autorów wspomnienia mieszkańców czy liczne zamieszczone w książce fotografie. Z opisanych wydarzeń okresu międzywojennego warto zwrócić uwagę na takie ważne dla wsi momenty, jak założenie jednostki OSP i budowa szkoły. Niezwykle interesujący jest też opis wsi oraz jej mieszkańców z 1939 r. II wojna światowa to dla całej naszej ojczyzny czas tragiczny i bohaterski. Także i Przysietnica pod jednym i drugim względem zasługuje na uwagę. Znaczący był udział tutejszej ludności w antyhitlerowskim ruchu oporu; przez wieś prowadził szlak kuriersko-przerzutowy, a liczne grono mieszkańców działało w Batalionach Chłopskich. Jak piszą autorzy, *Przysietnica spełniała niezwykle ważną rolę w działaniach konspiracyjnych w czasie II wojny światowej, poniosła też bardzo duże ofiary*. Najstraszniejszą z nich było aresztowanie 18 stycznia 1943 r. – podczas trwającej mszy św. w kościele parafialnym w Barcicach – około pół setki osób i wywózka ich do obozów koncentracyjnych. Autorzy zamieszczają poruszające wspomnienia jednego tych nieszczęśliwych; *Józef Haza jako jedyny aresztowany w obławie 18 stycznia przeżył obozy koncentracyjne i wrócił do Przysietnicy*. Następnie przychodzi czas na – szeroko opisane (co naturalne, dzięki dobrze zachowanej bazie źródłowej) – czasy powojenne. Poznajemy dokładnie dzieje wsi w dobie Polski Ludowej, gdy pomimo wielkich nieraz trudności lokalna społeczność starała się rozwijać swą wieś. Czytamy o wydarzeniach okresu przemian ustrojowych i współczesnej już nam „okręplej” III RP. W tym rozdziale sporo uwagi autorzy poświęcają m.in. ważnym punktom na mapie wsi, jak

kościół (budowany w okresie PRL), szkoła czy jednostka OSP i remiza. Ukazują również sylwetki kolejnych sołtysów i członków lokalnych władz. Interesujący jest obszerny dodatek, umieszczony na końcu książki, poświęcony tradycjom świątecznym i zwyczajom ludowym Przysietnicy. Niektóre z nich się jeszcze w pewnym stopniu zachowały, inne zupełnie poszły już w zapomnienie. Za szczególnie cenne uznać należy ich przypomnienie – przede wszystkim młodszemu czytelnikom. Publikację zamyka wykaz wykorzystanej literatury, a także źródeł, wśród których na uwagę zasługują przede wszystkim

te rękopiśmienne, pochodzące ze zbiorów Archiwum Narodowego w Krakowie i oddziału w Nowym Sączu. Publikację wzbogacają historyczne mapy, liczne fotografie, a także sympatyczne rysunki autorstwa Wojciecha Świątka, wspaniale oddające klimat dawnych czasów. „Dzieje Przysietnicy” to niewątpliwie wartościowa pozycja, przybliżająca nam dzieje jednej z wsi Sądeckizny, a przez jej pryzmat również i całej okolicy, w której przecież przez wieki życie płynęło podobnym nurtem, jak nad Przysietnickim Potokiem.

dr Sławomir Wróblewski

Nasze Sukcesy

Folklor to dziedzina kultury ludowej, która zyskuje coraz bardziej na popularności. Wiele osób lubi muzykę etniczną, tańce i stroje z różnych regionów świata. Z drugiej strony, coraz więcej artystów i zespołów muzycznych sięga po motywy folkowe w swojej twórczości. Folk staje się „towarem z wyższej półki” i jest uważany za pełnowartościową alternatywę dla dzisiejszej popkultury. W te trendy wpisują się przysietnickie zespoły i stowarzyszenia, które kultywują nasze tradycje odnosząc przy tym coraz większe sukcesy.

W tym roku wielkim hitem okazał się spektakl „Miedzą nieba, miedzą piekła – sobótki świętojańskie” w wykonaniu Zespołu Regionalnego Bystro Kicora z Przysietnicy, a przygotowanego na Jubileusz 750-lecia. Spektakl pod kierownictwem Moniki Florek okazał się dużym sukcesem artystycznym. Reżyserował go Tomasz Antoni Żak z Tarnowa. Zespół wystąpił z nim na wielu koncertach nie tylko na Sądecczyźnie, m.in. w Kalwarii Zebrzydowskiej, na II Małopolskich Spokaniach Regionów. Wielkim wydarzeniem była prezentacja spektaklu w Poznaniu.

Zespół wokalny Czarni Górale z Przysietnicy to grupa artystów, którzy odnoszą sukcesy w regionie. Zespół powstał w czerwcu 2023 roku dla upamiętnienia jubileuszu naszej miejscowości, z myślą o odtworzeniu kilku piosenek śpiewanych w Przysietnicy na przełomie wieków, a już zdobył sławę. Ich utwory, które premierę miały podczas Jubileuszu 750-lecia Przysietnicy, miały już ponad dwieście tysięcy wyświetleń na YouTube, co spowodowało olbrzymią popularność zespołu. W tym roku występowali już na wielu imprezach, takich jak wystawa AGRO Nawojowa, starosądecki Jarmark

Rzemiosła, festyny w Gaboniu, Mostkach, Skrudzinie, Gołkowicach, a także brali udział w imprezach charytatywnych. W 2023 roku zespół wziął udział w III Festiwalu Lachów i Górali w Piwnicznej-Zdroju, gdzie zaprezentował swoje umiejętności wokalne. W 2024 roku zespół planuje wydać debiutanci album, który najprawdopodobniej zostanie bardzo dobrze przyjęty przez publiczność. Kierownikiem zespołu jest Monika Rębilas, mieszkanka Przysietnicy.

Również działalność Stowarzyszenia Stowarzyszenie Górali Popradzkich pod przewodnictwem pani prezes Jolanty Łabudy przyniosła w tym roku wiele sukcesów. Dzięki współpracy i zaangażowaniu udało się pozyskać środki na publikację książki „Dzieje Przysietnicy”, jak również środki na uzupełnienie strojów regionalnych czy organizację jubileuszu naszej miejscowości. Pierwsza nagroda za najsmaczniejszą potrawę dla Pań ze Stowarzyszenia za wspaniałą zupę bryndzową na Agro Nawojowa to przykład nagradzania tradycyjnych dań prosto z Przysietnicy. Na wyróżnienie zasługuje także aktywność całej grupy przy organizacji różnych wydarzeń w Przysietnicy czy w Gminie Stary Sącz. (KG)

Odświeżenie tablicy pamiątkowej i otwarcie wystawy fotografii w Bibliotece

24 czerwca po mszy św. odpustowej miała miejsce dalsza uroczystość jubileuszowa w Bibliotece, w której na samym początku nastąpiło odświeżenie tablicy pamiątkowej z okazji 750. rocznicy lokacji Przysietnicy.

Odświeżenia dokonali: biskup ordynariusz Andrzej Jeź, prof. Jan Tadeusz Duda, przewodniczący Sejmiku Małopolskiego, Marta Mordarska, radna Sejmiku Małopolskiego, dyrektor Regionalnych Lasów Państwowych w Krakowie Paweł Szczygieł, burmistrz Starego Sącza Jacek Lelik, przewodniczący Rady Miejskiej Andrzej Stawiarski i wiceburmistrz Kazimierz Gizicki, przewodniczący Komitetu Organizacyjnego 750-lecia lokacji Przysietnicy. W tym niezwykłym wydarzeniu udział wzięli także przedstawiciele lokalnego samorządu i służb mundurowych oraz mieszkańcy

Przysietnicy. Następnie uczestników uroczystości pani dyrektor Monika Jackowicz-Nowak zaprosiła na wystawę „Historia Przysietnicy na starych fotografiach”.

Ta niezwykła wystawa powstała dzięki mieszkańcom, którzy udostępni-li ze swoich zbiorów stare, czarno-białe fotografie ukazujące historię naszej miejscowości w XX wieku. Najwcześniejsze pochodzą z lat trzydziestych. Tematyczne plansze przedstawiają historię szkoły, historię staży pożarnej, powstanie parafii, ubiory, domy, motoryzację, rodziny, żniwa, dawne krajobrazy, mieszkańców. Na planszach znajduje się także kilka cennych fotografii ze zbiorów etnografa Mieczysława Cholewy, które są najstarszymi przysietnickimi fotografiami. Wystawę przygotowała Biblioteka. (ZG)

Przysietnica w okresie feudalno-pańszczyńnianym

Spotkania z historią w przysietnickiej bibliotece to fantastyczna opowieść o Przysietnicy w poszczególnych okresach dziejów Polski. Spotkania te są okazją do zgłębienia informacji o dziejach naszej miejscowości.

W tym roku dowiedzieliśmy się o życiu i losach mieszkańców w okresie feudalno-pańszczyńnianym w dziejach Przysietnicy. Był to okres trudny, a zarazem wspaniały rozkwit Polski w dziedzinie gospodarczym. Odzyskanie przez Polskę Gdańska w 1455 roku za czasów króla Kazimierza Jagiellończyka, doprowadziło do zwiększenia handlu drogą morską, co spowodowało olbrzymi rozwój Polski. Założenie tenuty barcickiej, zarządzanej w tym okresie przez Piotra Kmitę, tenutariusza majątku Barcickiego, zwiększenie pańszczyzny i obciążeń chłopskich pracą, którą chłopci musieli wykonywać dla tenuty. Ciężary te przywiązywały chłopca do ziemi jako niewolnika pracy. Te wydarzenia miały związek z ustawami wprowadzonymi przez szlachtę na przełomie XVI i XVII w. Przysietnica straciła na znaczeniu przez likwidację sołtysów, zastępowanych wójtami podlegającymi tencucie. Przysietnica gospodarczo rozwijała się w kierunku hodowli i wypasu owiec na dużą skalę, było to około tysiąca owiec wypasanych na 45 polanach. W górach wypasano również woły należące do majątku Barcickiego. Okres ten to również przywilej wybrański w Przysietnicy, przyznawany przez królów Polski. W tym okresie pojawia się znacznie więcej źródeł historycznych, dzięki którym możemy wiele dowiedzieć się o naszej wiosce i jej mieszkańcach. Nasze dzieje nie stanowią oderwanej od historii Polski karty, lecz są z nią nierozdzielnie związane. Na ten okres przypada koniec epoki Jagiellonów, rozpoczyna się panowanie królów elekcyjnych z obcych krajów, ale także i rodzimych. Nieustanne wojny prowadzone często w interesie dynastii danego elektora z każdym następnym wiekiem coraz bardziej osłabiały nasze państwo. Przemarsze wojsk, ściągane kontrybucje, grabieże, nakładane na wiejską ludność ogromne ciężary finansowe doprowadzały niemal do katastrof. Do tego dochodziły klęski żywiołowe, epidemie, które cofały w rozwoju całe regiony. Dla Przysietnicy wielkie znaczenie miał w tych czasach m.in. Stefan Batory, który utworzył nowy

rodzaj wojska – piechotę wybrańską. W Przysietnicy, będącej formą własności królewskiej, powoływano wybrańca – jednego chłopca z 20 gospodarstw, który stawał się żołnierzem i którego pozostali mieszkańcy wyposażali w mundur i broń. W czasie, w którym działała piechota wybrańska źródła wskazują kilku wybrańców z naszej miejscowości. Przywilej otrzymywali kolejno: Jan Łazuga w 1617 roku, Rotmistrz Andrzej Rzesowski w 1658 roku, Kazimierz Borkowski w 1711 roku, Wojciech Badkowski w 1720 roku, Franciszek Dzikiewicz w 1750 roku i Sebastian Jakubowski w 1754 roku. W tym okresie następują również znaczne przemiany społeczne i gospodarcze. Powstają gospodarstwa folwarczno-pańszczyńniane. W wyniku ustawodawstwa antychłopskiego ludność wiejska staje się ludnością poddańczo-pańszczyńnianą, przywiązaną do ziemi, z zakazem opuszczania jej, obowiązkiem świadczenia ciężkich powinności dla właściciela ziemi. Tak jak i w innych wsiach, w Przysietnicy reprezentowane były następujące warstwy ludności: kmiecie (najlepiej sytuowani wśród chłopów i dlatego byli oni głównymi podatnikami w tych czasach), zagrodnicy z rolą i bez roli (przedstawiciele uboższej ludności wiejskiej), komornicy z bydłem lub bez (nie posiadający gruntów i mieszkający w cudzych chatkach) oraz różni

rzemieślnicy, np. kowal. Zachowane w źródłach lustracje i rejestry pozwalają stworzyć obraz rozwoju i upadku Przysietnicy, dźwigania się z katastrof dziejowych. Takie informacje i wiele innych można było dziś usłyszeć podczas dyskusji, którą moderował dr Sławomir Wróblewski humanista, historyk specjalizujący się w dziejach średniowiecza. Panelistami natomiast byli: Zofia Golonka historyk, radna Rady Miejskiej Starego Sącza i Kazimierz Gizicki zastępca burmistrza Starego Sącza, pasjonat historii Polski. Dyskusję podsumował burmistrz Starego Sącza Jacek Lelek, który pogratulował inicjatywy spotkań z historią, jak również podkreślił to, że właśnie dla takich inicjatyw zbudowana została ta biblioteka. Dyskusji i rozmowom przysłuchiwali się: burmistrz Starego Sącza, pan Jacek Lelek, radny Rady Gminy Starego Sącza, pan Jerzy Sobczak, sołtys Przysietnicy, pani Bożena Ogorzały, dyrektor PiMGBP w Starym Sączu, pani Monika Jackowicz-Nowak, zastępca dyrektora Szkoły Podstawowej w Przysietnicy, pani Anna Golonka, nauczyciele Szkoły Podstawowej w Przysietnicy, uczniowie klasy VII i dwóch klas VIII wraz z wychowawcami oraz mieszkańcy Przysietnicy. Już dziś zapraszamy na kolejne spotkania: tematem następnego będzie okres zaborów do odzyskania niepodległości w 1918 roku. (ZG, KG)

Budowa drogi do Ogorzałego

Modernizacja boiska

Montaż wiaty przystankowej przy Kościele

Przebudowa mostu na drodze powiatowej